

VRIJZINNIGE GELOOFSGEMEENSCHAP WESTERKWARTIER

Nieuwsbrief mei 2026

REDACTIONEEL

Ondanks een winter met geregeld behoorlijk ijzelijke omstandigheden zijn al onze geplande bijeenkomsten doorgedaan. De Kerstavonddienst vierden we zelfs in een volle kerk en konden we genieten van de zang door Ensemble Vocasa.

Tijdens de Contactbijeenkomsten stonden we stil bij de ervaringen van het ouder worden en dit gaf weer veel stof tot nadenken.

In deze Nieuwsbrief kunnen we onder meer nader kennis maken met onze organiste Geartsje Nolles.

Komende zomer zijn we o.a. van plan Havezathe Mensinge te bezoeken waar dan de tentoonstelling 'Pronken met Porselein' is te bezichtigen.

Ik hoop velen van u daar te treffen voor een fijne en inspirerende dag!

Clara Prins

redactie@vrijzinnigeloofsgemeenschapwesterkwartier.nl

AGENDA

31 mei	"De bijbel gezongen" door Kees Posthumus, Doopsgezinde Kerk Haren, 15 uur
21 juni	Dienst, 10.30 uur
16 augustus	Dienst en Zomeruitje naar Roden
20 september	Dienst, 10.30 uur
28 september	Contactavond in de Schutse, 19.30
18 oktober	Dienst, 10.30 uur
22 november	Gedachtenisdienst, 10.30 uur
24 december	Kerstavonddienst, 21 uur

2027

10 januari	Nieuwjaarsdienst, 10.30 uur
17 januari	Slotdienst Witte Kerkje Haren

De VGW-bijeenkomsten staan onder leiding van Christine Schlette.

Zij vinden plaats -tenzij anders vermeld- in de Romaanse Kerk aan de Noorderringweg 41 in Marum.

In januari vertelde ik dat ik mee zou doen aan een schrijfwedstrijd die Etty Hillesum onder de aandacht wilde brengen. Zo nu en dan in onze maandelijkse vieringen lezen we teksten uit haar dagboeken, geschreven in WOII. De opdracht was: Schrijf een brief aan Etty Hillesum waarin je vertelt wat haar voor jou zo bijzonder maakt. Dus dat heb ik gedaan. Er waren 272 inzendingen. De winnende brief – niet die van mij – kwam in de Volkskrant te staan, op of na 5 mei. Hieronder mijn brief, waar ik met veel plezier aan heb gewerkt.

Als een boom aan stromend water

Beste Etty.

Meer dan 80 jaar geleden ben jij vermoord. Nog steeds ben je onder ons. Hoe lukt jou dat?

Je wordt nog steeds gelezen. Het lijkt wel alsof je actueler bent dan ooit. Je inspireert mensen om zich niet alleen maar door de uiterlijke omstandigheden van het leven te laten bepalen. Om ook inwaarts te gaan.

Je laat zien hoe er binnen in jou en dus in ieder mens een grote kracht schuilgaat. Vooral als je op de proef gesteld wordt. Iets onverwoestbaars dat opgedolven wil worden. Door wie?

Wat bedoel je met dat onverwoestbare? Bedoel je niet laten meeslepen door oorlogstaal, door machtswellust en haat? Doel je op een mogelijkheid in jezelf om aan ondermijnende krachten weerstand te bieden? Ook als je weet dat de vijand op je ondergang uit is? Want daar was hij bij jou en bij zoveel anderen op uit.

Hoe leren we de mogelijkheid kennen om weerstand te bieden aan zulke ondermijnende krachten? Ik zou daar graag iets van willen leren in deze tijd van dictatoriale wereldleiders, dreigende oorlog en geveinsde veiligheid door het aanschaffen van noodpakketten. Van gevangen zitten in algoritmes. We kunnen alles opzoeken op het internet maar nou net niet hoe een bezielde en waarachtig mens te worden in onmenselijke tijden. Juist daar kunnen we voor bij jou zijn.

Het was je droom, zo lees ik terug in je dagboeken, om van WOII de kroniekschrijver te worden. Lieve Etty, je bent veel meer dan dat geworden: een vrije geest, een wegwijzer, een rolmodel. Je hebt er een hekel aan om je zinnen zomaar op het papier te kwakken. Soms, als je dat doet, dat kwakken, schrijf je dat je op een later moment er een mooiere formulering voor wilt vinden. Woorden doen er toe. Ik geniet van die zorgvuldig geformuleerde taal van je

Met humor maak je ons getuige van een diepgaande verandering: je ontwikkeling van een onzeker fladderend vogeltje, dat zich door het minste of geringste in de war laat brengen, bijvoorbeeld door een foto van een dame met mooie benen. Jij denkt dan ook zulke benen te willen hebben. Hoewel die van jou best meevallen.

Zo begint jouw zoektocht naar meer stevigheid. Je gaat in therapie. Je duikt in de eerbiedwaardige traditie van de mystiek. Je gaat de bijbel lezen. Russische schrijvers. Dichters als Rilke. En dan, twee jaar later, schrijf je dat je buitenwereld en binnenwereld niet tegen elkaar moet uitspelen. De ene wereld is niet belangrijker dan de andere. Je bent innerlijk stevig geworteld en blijft open staan voor de verschrikkingen die op je af komen.

Je geniet van de schoonheid van de bloeiende jasmijn voor je raam. Die schoonheid blijft fier overeind staan. Ook als jou berichten over razzia's, moord en martelingen bereiken. Je weet dat het ook jouw lot zal zijn. En dat het te zwaar is om je er tegen te verzetten. Schoonheid èn verschrikking, niet schoonheid of verschrikking. Hoeveel ruimte heb jij van binnen?

Je blinkt uit in lichtheid bij zware onderwerpen. Daarom geef je me het gevoel dat het te doen is: toegroeien naar een harmonieus mens met een ruim hart in onmenselijke tijden. Alledaagse voorbeelden geef je. Over een geliefde fantasie, dat je achter een tafel zit met je gezicht naar de zaal en dat iedereen naar je kijkt en je mooi vindt. Je komt rond uit voor je behoefte aan bewondering. Zo herkenbaar.

En dat je dan jezelf terecht wijst: 'Je zegt wel altijd dat je jezelf helemaal vergeten wilt, maar zolang je nog zo vol zit met die ijdelheid en fantasieën, heb je het nog niet ver gebracht in het vergeten van jezelf.'

In dit kleine voorbeeld laat je het zien. Hoe je het geheim van het leven op het spoor komt. Door eerlijk tegenover jezelf te zijn en aan jezelf te blijven werken. Aangesloten raken op en gedragen worden door wat groter is dan jijzelf, De eeuwige. Je meningen, die constructies blijken te zijn, opgeven. Een voortdurende beeldenstorm, projecties loslaten. De weg naar binnen, naar dat onverwoestbare, vrijhouden. De paradox: leven als een vorm van sterven en sterven als een weg om het leven te leren.

Lieve Etty, je laat me zien hoe het kan, mens blijven met een hart. Midden in uitzonderlijke omstandigheden, in een geschiedenis van lijden waarin mensen alleen aan overleven denken, openbaar jij een andere weg. Niet van ondergaan, maar van ondergaan.

Je bent als een boom aan stromend water.

Liefs, Christine

AGENDA

Etentje vrijwilligers

Deze jaarlijkse bijeenkomst vindt eind mei plaats bij Museum 't Rieuw

Kees Posthumus zingt de bijbel

Kees Posthumus was twee jaar geleden nog in het Witte Kerkje in Haren met een voorstelling. Nu komt hij met een andere voorstelling naar de Doopsgezinde kerk in Haren, wel weer in samenwerking met de VVP. "De bijbel gezongen" is een vrolijk liedjesprogramma, samen met Juul Beerda op accordeon en piano. Van Genesis tot en met Openbaringen in liedjes: musical, luisterliedjes, gospel, meezingers & medleys, klezmer, popmuziek en oud-Nederlands. Nieuwe teksten op bestaande melodieën, nieuwe teksten op nieuwe melodieën en instrumentale intermezzo's. Het belooft een mooie middag te worden.

Zondag 31 mei 15.00 uur - 16.30

Doopsgezinde kerk, Nieuwe Stationsweg 1, 9751 SZ Haren. Toegang gratis.

Toelichting Collectedoel.

Ons collectiedoel voor dit jaar is de Stichting JuNa Ukraïne. Tatyana Murova uit Groningen die als vrijwilliger betrokken is bij deze stichting zal na de dienst van **21 juni** een toelichting geven over de inzet van deze stichting.

Zomerreisje 16 augustus.

Zoals de plannen nu zijn gaan we deze zomer naar Roden. Havezate Mensinge (www.mensinge.nl) en Speelgoedmuseum www.speelgoedmuseumroden.nl staan op het programma. Details volgen.

Contactbijeenkomsten en Filmmiddag.

Voor komend najaar staan er ook weer contactbijeenkomsten en een filmmiddag op het programma.

De eerste Contactbijeenkomst is op **28 september**. Bieke krijgt op haar 19e te horen dat ze de dodelijke spierziekte ALS heeft. Wat begin je dan met je schamel restje van leven? Ik neem een hoofdstuk mee uit dat boek:

"Met denken kom je er niet uit."

Wat zij schrijft kan helpend zijn voor ons leven. Een avond van lezen en gesprek. Voor wie dit wil kan ik de tekst van tevoren opsturen. Dit dan even aan mij laten weten. Christine

MEDEDELINGEN

Verslag jaarvergadering.

Na de dienst van **15 maart** hielden we onze jaarvergadering. Er werd vanwege het interen op onze reserves geopperd de jaarlijkse contributie meer dan de afgesproken €5,- te verhogen. De vergadering ging hier niet in mee; een ieder is vrij meer dan de gevraagde contributie te geven. Als we in de financiële problemen komen kunnen we een beroep doen op de Johannes Lindeboom Stichting.

Willy Sjaarda heeft het bestuur verlaten. Zij heeft daar zo'n 12 jaar in gezeten. Voor haar vele werk o.a. als penningmeester werd zij bedankt met een glazen vogel.

Sijbren Sijtsma (midden foto) is toegetreden tot het bestuur en zal de werkzaamheden van Willy overnemen. Nienke Jansen had al eerder het bestuur verlaten en Tilly Bronsveld heeft haar plaats ingenomen.

VERSLAG VOORJAARSCONTACTBIJENKOMSTEN

Op de eerste bijeenkomst in het nieuwe jaar was het onderwerp: "Ouder worden als ervaring". Aanknopingspunten voor het gesprek waren twee boeken: Suzanne Biewinga die een boek hierover schreef met als ondertitel "Filosofie van het late leven" en het boekje van Jean-Jacques Suurmond getiteld: "Meer geluk dan grijsheid". Eerst vertelde Christine dat Suzanne Biewinga tot het schrijven van haar boek (o.b.v. een promotie) kwam door de vele groepsgesprekken die zij met ouderen voerde. Ouder worden kan vier nadelen met zich meebrengen: Angst voor de dood, angst om afhankelijk te worden, om eenzaam te worden en om zinloos/betekenisloos te leven. Maar ook voordelen, zoals gebruik kunnen maken van de ervaringen/wijsheid die je in al die jaren hebt opgedaan, je niet meer zo druk (hoeven) maken over een heleboel zaken of het zien opgroeien van je kleinkinderen.

We wisselden uit hoe we zelf het ouder worden/zijn ervaren waarbij veel verschillende zaken naar voren kwamen: van het belangrijk vinden alles goed geregeld te hebben bij overlijden, het eigenlijk meer rust willen maar door omstandigheden zoveel dingen te regelen hebben, tot de wil om gelukkig oud te worden en daarbij de regie volledig in eigen hand te houden. In dit verband kwamen ook de wens om wel of niet gereanimeerd te worden en het onderwerp euthanasie aan de orde. Belangrijk werd door iedereen het contact met andere mensen/familie gevonden.

Tot slot nog een inspirerende uitspraak: "Laat je overweldigen; de levensavond moet meer zijn dan de verlenging van de ochtend". Dit citaat uit het boek van Frits de Lange: "Eindelijk volwassen. De wijsheid van de tweede levenshelft".

Dit verslag is maar een kleine greep uit alles wat er uitgewisseld werd deze boeiende middag. Over alle genoemde boeken is meer info te vinden op internet en ze zijn -al dan niet tweedehands- nog verkrijgbaar.

Tijdens de tweede bijeenkomst keken we nog kort terug op de eerste en enkele van de opmerkelijke zaken die aan de orde waren geweest: het vóórkomen van het 'obsessief grootoudergedrag', het grote belang van thuiszorgmedewerkers, het 'afbrokkelen' van het leven zowel de fysieke achteruitgang als de sociale contacten die afnemen/moeilijker worden en het al dan niet hebben van een 'niet-reanimeren tattoo'.

Daarna bekeken we het ouder worden meer van de filosofische kant aan de hand van de geschriften van twee filosofische stromingen van 300 voor Christus: de stoa en het epicurisme.

De kerngedachte van de Stoa is dat ware vervulling wordt bereikt door in overeenstemming met de natuur te leven, wat neerkomt op je aanpassen en het goede doen. Het epicurisme gaat ervan uit dat de natuur onvoorspelbaar is en dat je dus moet genieten van het moment. Wat is bij het ouder worden de betekenis van mijn leven en hoe ga je om met de pijnlijke dingen daarin. De stoa geeft aan dat de werkelijkheid is zoals die is, maar dat je kan veranderen hoe je daar naar kijkt.

Ouderdom en genieten; is dat egoïstisch? Zo nu en dan is dat nodig. Ook als je lichamelijke gebreken hebt en kijkt wat je dan nog van het leven kunt maken en (alleen nog) dingen doet waar je van houdt.

Na de pauze vormden we in tweetallen 'ministeries' die bedachten wat we voor verbeteringen we voor ouderen wilden realiseren. De plannen die over tafel gingen varieerden nogal: betere pensioen/AOW voorzieningen, heropening

zorgcentra, betere zorg daklozen, meer woningbouw voor senioren, contacten tussen jong en oud bevorderen, keuzevrijheid euthanasie, voldoende opgeleide of robotisering en meer immigratie zorgmedewerkers, gezonder leven bevorderen etc..

We hebben tijdens de bijeenkomsten over ouder worden als ervaring veel voor iedereen herkenbare zaken gehoord en sloten de avond af met het voorlezen van een veelzeggend artikel over de 'ongewenste oudere'.

Alhoewel de tweede bijeenkomst op de avond plaatsvond waren daar helaas geen jongere deelnemers.

Clara Prins

Contributie 2026

Zou éénieder (voor zover nog niet gedaan) de contributie of bijdrage voor het jaar 2026 vóór 1 juli a.s. willen overmaken?

Lidmaatschap echtpaar € 215,-

Lidmaatschap één lid € 155,-

Bijdrage begunstiger/vriend(in) € 65,-

Bij alle bedragen gaat het om de minimale bijdrage, meer mag natuurlijk altijd.

Graag overmaken op rekeningnummer:

NL80 RABO 0323784518 t.n.v. de

Vrijzinnige Geloofsgemeenschap Westerkwartier

Bij voorbaat dank mede namens het bestuur van de VGW, Sijbren Sijtsma (penningmeester)

Deze **Nieuwsbrief** is een uitgave van de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap Westerkwartier en verschijnt twee tot drie keer per jaar.

BESTUURSLEDEN:

Tilly Bronsveld

Johan Feitsma 06-25140739

Kitty Hesselink 06-29440889

Annelies Kranenburg 06-18655524

Sijbren Sijtsma

VOORGANGSTER:

Christine Schlette 06-20490638

SECRETARIAAT: Tarjat 3, 9843 CK Grijskerk

vgw@vrijzinnigegeloofsgemeenschapwesterkwartier.nl

www.vgwester

ORGELSPLEN IN MARUM BIJ VGW

Sinds februari 2024 bespeel ik geregeld het orgel in het mooie Romaanse kerkje in Marum.

Muziek, kerk en liederen begon voor mij op de Christelijke lagere school. De meester die blokfluitles gaf nam mij al snel mee naar het muziekkorps om op de bugel te spelen. Op mijn 10e mocht ik al mee naar het Concours in Leeuwarden in de Prinsentuin.

Het traporgel bij een vriendin was erg mooi dus vroeg ik of ik dat kon leren bespelen. Er werd voor mij een traporgel aangeschaft en ik kreeg orgelless van dezelfde meester. De noten waren al bekend maar de praktijk van twee notenbalken lezen moest worden geoefend.

Aan het eind van de lagere school mocht ik tijdens de kerkdienst enkele liederen met de gemeente oefenen uit de Johannes de Heer bundel en de Hervormde Bundel 1938.

Op de fiets naar de Mavo in Heerenveen. Dat was een mooie gelegenheid om naar de Gemeentelijke muziekschool te gaan voor orgelless bij een orgelleraar. Op naar hoger niveau.

Wij hadden in de Hervormde kerk in Nieuwehorne een enthousiaste predikant/leraar Ds. Strikwerda. Een muzikaal vernieuwende periode. Zijn dochter, die piano speelde, vroeg mij om om de 14 dagen voor haar in te vallen in de kerkdiensten van het buurdorp. Zo kreeg ik een vaste dienst. Een mooi bijbaantje op mijn 13e. Ook werd daar gezongen uit de Hervormde bundel van 1938 en ik speelde uit de orgelmuziek serie "Oude Meesters". In 1973 werd ik samen met mijn schoolmeester/muziekleraar officieel benoemd als organist in de eigen Hervormde kerk te Nieuwehorne. In de periode van het nieuwe liedboek van 1978 viel er veel te leren. Ook Huub Oosterhuis liederen. In Friesland waren er veel nieuwe liedteksten van Eppie Dam en componist Hendrik van de Meer. Inmiddels waren er landelijk jaarlijkse liedboekdagen. Door de kerken werden cursussen liturgie en kerkmuziek aangeboden en in het kader van dat nieuwe liedboek deed ik ook daar aan mee. Ik was toen ook al geabonneerd op liturgie en kerkblad "Musica Pro Deo" wat later "Eredienstvaardig" werd en "Laetare" en nu "Heilig spel".

Toen wij begonnen in 1973 stond er een elektronisch orgel. (Het oude pijporgel was niet meer bespeelbaar.) Maar of ik daar nu zo blij mee kon zijn... zoveel knoppen. Maar er moest wel gezongen en begeleid worden. Ook in de omringende dorpen was dit aan de orde. Of het pijporgel bleef nutteloos staan of het traporgel werd vervangen door een elektronisch. Gelukkig zijn toch weer kerkrentmeesters tot muzikaal inzicht gekomen en hebben veel kerken weer een pijporgel.

In Nieuwehorne staat nu, na een totale kerkrestauratie in 2001, een monumentaal pijporgel uit de kerk van Hindeloopen wat daar precies past.

Door de muzikale activiteit in de kerk krijg je te maken met koorbegeleiding en koordirectie.

In Heerenveen werd een koordirectie cursus gestart. Daar heb ik mij direct voor aangemeld. Het vakkenpakket bestond uit muziektheorie, koordirectie, zangtechniek, alsook Liturgie en Kerkmuziek. Zelfs het Gregoriaans was een onderdeel hiervan. Om ook mijzelf

te ontwikkelen qua zangtechniek heb ik mij aangemeld bij Toonkunstkoor Heerenveen waar we 2 keer per jaar een klassiek concert van Poulenc tot Bach, Händel of Mozart maar ook prachtige nieuwe muziek uitvoeren.

Door de samenvoegingen van kerken zijn er minder zondagdiensten en verdelen we de orgeldiensten over vier organisten. Daardoor komt er tijd vrij voor een zondagsdienst bij een buurdorp.

Christine Schlette werd jullie predikant en als er geen organist is ga je op zoek. Wij kenden elkaar al en na een mail en telefoontje was het contact tussen ons weer snel gelegd.

In februari 2024 ben ik begonnen in Marum. Het paste op dat moment goed bij mij. Het vrijzinnige denken, de mooie Romaanse kerk en het pijporgel. Dit orgel heeft nogal een geschiedenis. Na de laatste restauratie in 1939 en met de nieuwe intonatie heeft dit orgel nu mooie stemmen en mooie klanken. Het is wel toe aan een jaarlijkse stembeurt, de toetsen staan niet meer op een rij... en hebben jullie gemerkt dan er eentje het soms niet doet?

Ook dat is mooi aan dit vak. Hoe zit het orgel in elkaar en hoe klinkt het. Twee keer per jaar assisteer ik een dag bij de orgelstemmer.

Van ds. Christine Schlette krijg ik de Orde van dienst altijd goed op tijd door en dan moet alles op een rij. Het nieuwste liedboek 2013 is er voor alle kerken. De bladmuziek voor orgel/piano voor deze bundel zit in twee grote multomappen. Het muziekstuk na de uitleg en overdenking is voor mij even een zoektocht.

Het mooiste van de zondagmorgendienst is voor mij het geheel met de samenzang als mijn onderdeel hiervan. Ik hoop dit nog een poosje te kunnen doen en het is fijn als jullie als gemeente goed mee kunnen zingen.

Geartsje Nolles-Jonker

Provinciale Pinksterdienst

Deze zonnige Pinkstermorgen van **24 mei** woonden een flink aantal VGW-ers de Pinksterdienst bij in het goed gevulde Witte Kerkje in Haren.

Kees de Haas, voorzitter van de Vereniging van Vrijzinnige Protestanten in Groningen noemde in zijn welkom dat dit de laatste Pinksterdienst in dit verband was. De Collectegelden gingen naar het Fonds Naastenliefde. Dit Fonds Naastenliefde is een instelling van de kern Haren van de VVP Groningen, een soort noodfonds. Er is een speciale commissie die giften doet, op verzoek, omdat zij opmerkzaam gemaakt worden op noodlijdende personen of op eigen initiatief als zij zelf met noodgevallen geconfronteerd worden. Die commissie doet haar werk in stilte, zij legt geen verantwoording af aan het bestuur. Bij de PKN zou je dit een stukje diaconiewerk noemen.

Pinksteren, het feest van de Heilige Geest die over ons uitgestort wordt. En die ons ertoe aanzet om het goede te doen. Bij het 'Aanvangslied voor Pinksteren' werden we gevraagd elkaar de Vonk van Pinksteren toe te wensen:

*Wij zijn hier om nieuw vuur uit oude woorden
als inspiratie voor vandaag de dag,
als bron, als drijfveer en als stille kracht,
als stormwind waar U zelf in bent te horen.*

We hoorden een korte overdenking van Greta Huis. Bij de vele protesten die er tegenwoordig zijn tegen de asielzoekerscentra en het verdere onrecht in de wereld heeft men het er over dat 'de geest uit de fles is'. Aan ons de oproep die geest weer terug te stoppen. Of in beweging komen als er iets is dat van buiten op ons afkomt en dat ons raakt en om dan in beweging te komen. Daarna refereerde Christine Schlette aan het boekje van Marjoleine de Vos, "Ik ben hier liever niet alleen" waarin ze beschrijft hoe ze haar terminaal zieke broer, die tijdens zijn leven heel ver van haar afstand, ondersteunt en daarbij toch een grote verbondenheid voelt.

Na de Dienst werden er vlot wat grote tafels geplaatst en kregen we koffie met wat lekkers erbij. Gelet op de geanimeerde gesprekken en contacten met Vrijzinnigen uit andere delen van de Provincie had je nu niet het gevoel dat deze bijeenkomsten ophouden te bestaan.

Voor mij persoonlijk heeft het altijd iets bijzonders hier te zijn: opgegroeid 'in' het Witte Kerkje met de zondagsschool, catechisatie en Jeugdkerk kon ik het dan ook niet nalaten na afloop nog even de ruimtes in te lopen waar dit ooit plaatsvond.

Clara Prins